

II c
1466

DE
DIGNITATE VESTALIVM
DISSERIT

ET SIMVL

DOMINO
M. DANIEL GOTTL-
LOB
MULLERO

FRATRI SVO PERDILECTO

DE DIGNITATE MVNERIS SACRI
FRANCOVSIAE NVPER IPSI DEMANDATI

GRATVLATVR

DANIEL TRAVGOTT MULLERVS,
S. S. THEOL. STUDIOSVS.

CHEMNICHII IPSIS CALENDIS IVNII A. MDCCXXXVII

BIBLIOTHECA
POMERANIANA

UNIVERSITÄTSLIBROTHER
HALLE
(SALE)



D. O. M. I. N. O.

M. DANIEL GOTT.

M. DANIEL GOTT

DE PIENTIA

DE PIENTIA



a. o.

§. I.



Entes istae, quarum mentes spissa caligine erant obnubilatae, non tamen adeo caecae fuerunt, ut non viderent, quod detur summum aliquod numen, primus omnium rerum auctor. Sed quis ille Deus, & qua ratione sit colendus, hoc erat, quod plane ignorabant. Hinc verus, veroque Deo debitus cultus ab his reddebatur Diis fictis; religioque, quam seruabant, nugis & superstitione erat repleta. Interim tamen inficiari neutiquam possumus, quod non solum obseruandae, sed etiam amplificandae religionis his antiquis gentibus studium fuerit longe maximum. Quanta veneratione erat civitas Romana in Deos! ut *Valerii Maximi* verbis utar. Quam religiosas manus mentesque adhibuerint alii populi templis numinibusque istis, quae ipsimet excogitauerant, silentio praeterire jam liceat. Roma, caput orbis terrarum, potentiae, ut existimarunt Urbis incolae, diuinae adsidue famulara est, & omnia post religionem esse ponenda duxit. Hinc eos quoque, qui sacra obseruabant, sacerdotes, augures, aucupes, reliquosque summo semper sunt dignati honore. Quod si omnia honorum genera iis praestita exponere animus mihi esset, volumen satis amplae magnitudinis conscribi posset. Hinc tantummodo quaedam de dignitate sacer-

sacerdotibus Vestae, Virginibus Vestalibus, concessa exponere, in animum induxi.

§. 2.

Probe quidem cognitum habeo, quod alii iamiam id egerint. Fecit id imprimis *Lipsius in Syntagmate de Vesta & Vestalibus. Pressit ejus vestigia Abbas Nadalius dans l'Histoire des Vestales* (a). Alios quoque idem adgressos esse, nullus plane dubito. Nonne vero hac ratione Iliada post Homerum velle scribere videor? Non quidem tantum viribus meis confido, ut putem, me Viros tanti nominis vel adsequi vel superare posse; sed modo periculum facturum, quid humeri mei valeant, quid ferre recusent, & quid diligenti auctorum antiquiorum scrutatione de hac materia congerere queam: praecipue cum scriptores istos laudatos manibus versare mihi non licuerit.

§. 3.

In dignitate autem Virginum Vestalium recensenda ita me geram, ut primo fontem hujus auctoritatis, deinde vero ipsa varia, quibus gausae sunt, honoris genera explanem.

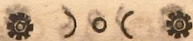
§. 4.

De causa itaque, cur tantis Vestales fruitae sint privilegiis, indaganda sollicitus video omnibus constare, quod nulla alia sit, quam cura sacerdotii & sacrorum Vestae. Vestam Deam certe insigniter coluerunt Persae, Assyrii, Chaldaei, Medi, Graeci, &, qui primo erant adlegandi, Romani. Hi cultum Vestae accepere a generis sui satoribus, Troianis, si modo fidem *Virgilio* addere volumus. Is enim, dum fugam pii Aeneae e Troiae flammis describit, sic canit (b):

- . . . manibus vittas, Vestamque potentem,
Aeternumque adytis effert penetralibus ignem.

Vestam a Troianis cultam esse, confirmat quoque *Sidonius Apollinaris* adscribens (c) Thebis

(a) Editus est hic liber Parisiis, A. 1725, & recensetur in Actis Erudit. A. MDCCXXIX, Mens. Julio, p. 320. (b) Lib. II Aeneidos v. 296, seq. (c) Carm. IX. v. 133.



Thebis Eubion, Ilioque Vestam.

Penates Troianos, & in his quoque Vestam, ab Aenea in Italiam inlatos, Lauinii mansisse primum, mox ab Iulo in Albam a se conditam translatos, pristinam Lauinii sedem sua sponte repetiisse, *Alexander ab Alexandro* etiam auctor est (d). Inde videmus, cur *Liuius*, loco mox adlegando, cultum Vestae Alba oriundum sacerdotium nominet.

§. 5.

Quod porro hic cultus Romae fuerit maxime vetustus, vel ex solo probari posset *Cicerone*, quod sacrificium, inquitente (e), *tam vetus est, quam hoc, quod a regibus aequale huic Vrbi accepimus?* & paullo inferius, quid hic intelligi velit, sic exponit: *quod fit per virgines Vestales, fit pro populo Romano, fit in ea domo, quae est in imperio, fit incredibili caerimonia, fit ei Deae, cujus ne nomen quidem viros scire fas est.* Id vero majori difficultate laborat, quis Vestae jus ciuitatis dederit, & in numerum numinum Romae adorandorum eam introduxerit? Alii enim id Romulo, alii vero Numae Pompilio tribuunt. Vtraque pars suam firmis suffulcire argumentis videtur sententiam. Praetermitto ista, haec tantummodo addens, quod in Numae partes ire me iubeant *Plutarchus* (f), *Liuius*, *Florus*, alique fide digni scriptores. *Liuii* sane verba admodum sunt clara de Numa haec scribentis (g): *Virgines Vestae legit: Alba oriundum sacerdotium, & genti conditoris haud alienum. His, ut adfidae templi antistites essent, stipendium de publico statuit.* Idem ejusdem fere sententiae verbis adfirmat *Florus* (h): *Inprimis focum Vestae virginibus colendum dedit, ut ad simulacrum caelestium fiderrum custos imperii flamma vigilaret.*

§. 6.

Id vero multo difficilium est disquisitione, unde nomen Vestae jure deducatur, & quid sub hac voce intelligatur. Fabulas de Vestae

(d) Lib. V. Genialium Dierum cap. XII. (e) Orat. de haruspicum responsis, cap. XXXV II. (f) in Numa. (g) Dec. I. Libr. I. p. m. 23. (h) Lib. I. cap. II.



⊙) ○ (⊙

generatione silentio inuoluimus, hoc solum adnotantes, quod aliis Vestā sit terra, aliis ignis, alii vero utramque combinare conentur sententiam.

§. 7.

Varias admodum sententias inuenies de origine vocis Vestae; in quibus vero recensendis brevirati studebimus. Terram esse Vestam multi probare cupiunt, in quibus *Ouidius*, ingenii praeclari Poëta, eminet, a *vi stando* eam nominari his verbis (i) inueniens:

Stat vi terra sua: vi stando Vestā vocatur,

Causaque par Graii nominis esse potest.

Graeci appellarunt eam Ἐστία: hinc nonnulli διὰ τὸ ἐσθῆαι περὶ πάντων, quod per omnia constat, sic dici existimant. Alii porro a vestiēdo hoc respectu Vestam deducunt, quod nimirum terra vestiatur variis herbis & plantis.

§. 8.

Illi, qui sub Vestae nomine ignem a Romanis cultum esse adseuerant, rem felicius tetigisse mihi videntur. De iis enim sacris, quae huic Deae praestita sunt, nulla alia, quam ignis perpetui administrationem accepimus. Et licet non desint, qui alia sacra in templo Vestae adseruata esse pronunciant; non tamen, quae ista fuerint, demonstrarunt. Et fac quoque, Palladium ex ardente Troia ereptum, aliaque simulacra Vestalium custodiae esse concredita; non tamen inde euinci potest, quod hae imagines Vestae fuerint sacrae. Si hoc enim concesseris, adfirmare quoque necesse esset, quod testamenta aliaque, quae occulta esse decebat, in templo Vestae abdita, ad ejus cultum pertinuisse. Nos sane in hac nostra sententia stabilienda antiquorum scriptorum neutiquam destituimur auctoritate. *Ouidius* sane incertus fuit, num Vestam terram ignemue adpellare debeat, nostraeque fauere sententiae videtur, dum ita canit (k):

*Nec tu aliud Vestam, quam viuam intellige flammam,
Nataque de flamma corpora nulla vides.*

Jure

(i) Lib. VI. Fastorum, v. 299. seq. (k) l. c. v. 291 - 298.

*Jure igitur virgo est, quae semina nulla remittit,
 Nec capit, et comites virginitatis amat.
 Esse diu stultus Vestae simulacra putavi:
 Mox didici, curuo nulla subesse tholo.
 Ignis inextinctus templo celatur in illo:
 Effigiem nullam Vesta nec ignis habent.*

Multo luculentiora autem sunt verba Ciceronis (l) Graecae & Latinae linguae insigniter gnari, quae hic adponere mihi licitum sit: *Vestae nomen a Graecis: ea est enim, quae ab illis Esia dicitur. Vis autem eius ad aras & focos pertinet. Idem iisdem fere verbis ostendit alibi (m) quoque: & dum flectere iudices cupit, ut misereantur Fonteii eiusque sororis, virginis Vestalis pro fratre deprecantis, ita verba facit (n): Prospicite, ne ignis ille aeternus, nocturnis Fonteiae laboribus vigiliisque servatus, sacerdotis Vestae lacrymis exstinctus esse dicatur. Velleius Paternulus quoque volumini suo impositurus colophonem, votumque pro imperio Romano Caesareque Tiberio adnexurus, Vestam inuocat, eamque perpetuorum custodem ignium adpellat (o). Quae cum ita sint, ea non penitus reiicienda esse censeo, quibus Joannes Jacobus Cramerus (p) in memoriam ignis caelitus delapsi, & Patriarcharum sacrificia consumentis, gentiles Vestam veneratos esse sibi persuasit. Cuius quidem rei documentum ex ipso nomine cepit, cum vox Esias seu Vestae, ex eius mente Ebraicam redoleat originem, & ex יהוה , ignis Dei seu ignis Deus, commode deriuari posse videatur. Varia quoque ex numis, ut idem confirmet, attulit.*

§. 9.

Hinc opus non esse puto prolixiori eorum refutatione, qui Vestam & ignem & terram simul autumant, praecipue, cum in confirmandis

(l) Libr. II. de Natura Deorum cap. LXVII. (m) Libr. II. de Legibus cap. XXIX. (n) Orat. pro Marco Fonteio cap. XXXVII. (o) Libr. II. Hist. Rom. cap. CXXXI. (p) in Exercit. Philolog. de ora exteriori templi secundi Lugduni A. 1697. impressis, quae recensentur in Act. Erud. it. MDCXCVIII. Mens. Februar. p. 95.

mandis suis diis ignorantiam rerum naturalium prodant insignem. *Dionysii Halicarnassensis & Plutarchi dicta huc spectantia adponam, e quibus, quam infirmo haec sententia stet talo, unusquisque primo statim intuitu videbit. Dionysius hac de re ita differit (q). Ἐστὶ δ' ἀνακείδαι τὸ πῦρ νομίζουσιν, ὅτι γῆτι οὕσα ἡ θεὸς, καὶ τὸν μέσον κατέχουσα τόπον, πᾶς ἀνάψει τοῦ μεταρσίου ποιεῖται πῦρὸς ἀφ' ἑαυτῆς. En etiam Plutarchi verba (r) & quidem in sermonem latinum translata, quoniam graeca textus inspiciendi mihi facultas iam non fuit: Dicitur Numa Vestae templum rotundum condidisse, ubi perpetuus ignis seruetur: imitatus vero terrae figuram, quasi lar focusque sit, sed totius mundi potius, cujus medium Pythagorici putant ignis sedem, & id larem vocant & monadem.*

§. 10.

Dum itaque virgines, de quibus hic sermo est, Vestae, quae tantis honoribus a Romanis adficiabatur, famulabantur, fieri non poterat, quin ipsae quoque honorum Vestae exhibitorum participes redderentur. Iste enim, qui se totum cuidam personae, in infirmi loco positae, dedicauit, ab aliis ideo varia venerationis accipit signa. Accedebat ad hanc earum auctoritatem insignis castitatis opinio, quam ut perpetuo seruent, & Deae sacerdotio castas sanctasque admouerent manus, Numa eas multis caerimoniis sanctas venerabilesque fecit. Hinc illas, ut alios taceam, Cicero castissimas Vestae sacerdotes nuncupat (s). Et *Dionysius Halicarnassensis* inquit (t). Τιμαὶ δὲ αὐταῖς ἀπιδέονται παρὰ τῆς πόλεως πολλά καὶ καλὰ δι' αἷς οὔτε παίδων ἐστὶν αὐταῖς πόδος, οὔτε γάμων. En! igitur causas, ob quas tanta gloria fuere exornatae. Num dignae fuerint tantis privilegiis, & num praecipue castitati semper studuerint perpetuae, dubitare nostrō jure possumus. Quod sacra Deae aliquoties polluerint, si modo ficti numinis impurus cultus profanari potest, certe extra aleam positum, & exemplis comprobatum est compluribus.

(q) Antiq. Roman. Libr. II. ex edit. Sylburgii T. I. p. 126. (r) in Numa. (s) in Orat. pro domo sua ad Pontifices cap. CXLIV. (t) Lib. II. Antiquit. Roman. T. I. p. 126.

ribus. Hinc *Baltus* (u) comparat *Vestalium virginum caelibatum cum virginitatis studio inter Christianos, quamque longe illae a vera & germana castitate abfuerint, luculenter docet.* Nos hanc disquisitionem lubentes praetermittimus, & potius, quibus rebus auctoritas earum maxime fuerit conspicua, attenti nunc exploramus.

§. II.

Honori itaque eis cedebat non infimae notae ipsa electio vel initiatio. Isti enim, cui hoc munus contingebat, eo ipso, quod corporis, animi, fortunaeque donis sit instructa insignibus, testimonium perhibebatur luculentissimum. Cogebantur enim ad hoc ministerium non nisi illae *arbitrio decretoque Pontificis Maximi, quibus summa integritas, pudor & virtus foret; neque illae, quarum mater cum viro dissidium fecisset, neque in eodem coniugio maneret. Sed nec minor sex, neque decem annis maior capi poterat, quaeue patrimonia vel matrimonia non esset, neque ea, quae aliquo oris aut sensus vitio laboraret* (x). Virginem itaque his dotibus gaudentem Pontifex Maximus, cuius tutelae imperioque commissae erant Vestales, manu prehendit, atque tanquam bello captam vel volente, vel invito patre, abduxit, hac solempni formula utens: SACERDOTEM. VESTALEM. QVAE. SACRA. FACIAT. QVAE. IOVS. SIET. SACERDOTEM. VESTALEM. FACERE. PRO. POPOLO ROMANO. QVIRITIBVS. Q. VTEI. QVAE. OPTVMA. LEGE. FOVIT. ITA. TE. AMATA. CAPIO. (y). Cur vero Pontifex Maximus eam, quam capiebat, virginem Amatam dixerit, ex *Gellio & Alexandro ab Alexandro* patet, quippe qui referunt (z), primae Vestae sacerdoti hoc fuisse nomen, & ideo quamlibet ad hos ritus destinatam idem accepisse. Tondebantur postea Vestales, cum in sanctum Collegium istud receptae a Pontifice certo carmine sacraentur ac Diis vouerentur.

B

(u) dans le jugement de SS. Peres sur la Morale de la Philosophie payenne Lib. II. cap. XVII. Vide, si lubet, Aeta Eruditorum Mens. Februar. A. MDCCX. p.67. x Verba sunt Alex. ab Alex. Genial. Dier. Lib V. cap. XII. (y) vti Gellius Lib. I. cap. XII. Noct. Attic. ex Libro I. Fabii Pictoris haec refert. (z) locis modo citatis.



rentur. Capillus vero defectus deferebatur ad arborem, quae capillata dicebatur: cuius quidem arboris mentionem fecit *C. Plinius Secundus* (aa). §. 12.

En igitur, quanta veneratione sacerdotibus Vestae annumeratae sint virgines. Facillimum exinde est coniectu, quod postea quoque, cum ipso sacerdotio fungerentur, variis privilegiis non caruerint haud contemnendis. Supra iamiam monui, quod eae, quae huic ordini inferi cupiebant, iure neque minores sex, neque decem annis maiores fuerint. Vnusquisque porro, qui Romanorum rituum scientiam a limine saltem salutavit, cognitum habebit atque perspectum, quod liberi patriae potestati maxime fuerint subiecti. In primis vero sexum sequiorem vel patris vel mariti iussis dicto audientem esse, fas erat. Omnia, quae feminae gesserant, inuito patre vel marito, eo ipso erant irrita. Insigne sane honoris signum erat, quod istae, quae tres filios pepererant, ab hoc legis rigore essent exemptae. Puellae vero cultui Vestae destinatae idem ius adipisciebantur. *Simul atque enim in atrium Vestae deducta, & Pontificibus tradita est virgo, eo statim tempore sine emancipatione ac sine capitis minutione e patris potestate exit, & ius testamenti faciundi adipiscitur* (bb). Hoc ei tributum est, ut, licet esset sub patris iure, postquam ad sacerdotium adscita est, sui iuris effectus ac testandi, manumittendique, etiam sine curatore, libera facultas foret (cc). Idem confirmat *Plutarchus* (dd), certiores nos faciens, quod *Numa Vestalibus magnos honores reddiderit, inter quos is est, inquit, ut etiam viuo patre testamentum condere, ac cetera gerere sine curatore queant: quemadmodum trium filiorum matres.*

§. 13.

Alia, quibus Vestales eminuerunt, adgredienda nunc esse censeo. Ex iis, qui antiquitates Romanas descriperunt, patet, quod summi ma-

(aa) Libro XVI. Naturalis Historiae cap. XLIV. Vide etiam Jacobi Dalechampii Adnotationes ad hunc locum. (bb) vti testatur Gellius Libr. I. cap. XII. (cc) inquit Alex. ab Alex. Gen. Dier. Libr. I. cap. XII. (dd) in Numa.

magistratus tantummodo licitoribus, qui fasces ante eos portarent, & plebem & mala fama notatos submouerent, vti sint. Posset hoc loco moneri, quod Reges Romanos adparitores, viatores & lictores comitati sint. Posset exponi, quales officii partes cuique horum fuerint attributae. Item de numero licitorum, quot unicuique magistratui lictores cum fascibus praeiuerint, quaedam congerere, facile esset. Sed id tantummodo adiicimus, quod Vestales quoque lictores praecesserint. Hinc *Plutarchus* in honoribus Vestalium enumerandis addit. *fascibus quoque, cum prodeunt, deducuntur.* Huic alii quoque, ad stipulantur, & in iis saepius iam iam laudatus *Alexander ab Alexandro* (ee). Adiungimus huic *Annaei Senecae* loca bina, e quibus simul elucescit, quod, Vestali quadam in publicum prodeunte, & Consuli Praetorivae occurrente, hi fasces suos submiserint, & se hac ratione minores professi sint. *Seneca* igitur demonstraturus, quam iniuste virgo quaedam, quam, licet inuitam, prostitutam esse suspicabantur, Vestalae petat sacerdotium, exclamat (ff): *Procedente hac licitor submouere videbitur?* (vel vt *Lipsius* (gg) emendat, iubebitur?) *Huic Praetor via cedit? Summum imperium Consules cedent tibi? Quaecunque meretrix prostrata fuit, fugiet?* Et alibi (hh) virgini Vestali, (quae hunc scripserat versum: *Felices nuptae: moriar, nisi nubere dulce est*) sic exprobrat temeritatem: *Tibi magistratus suos fasces submitunt. Tibi Consules Praetoresque via cedunt. Numquid exigua mercede virgo es?* Num vero cuiuslibet Vestalis ministerio vnus pluresue lictores inferuierint, hoc me ignorare non diffiteor.

§. 14.

Quanta fuerit potestas Tribunorum plebis, quam varia Consulium Patrumque Conscriptorum decreta una voce destruxerint, notum, & passim in *Liuiio* videre est. Quantas turbas excitauerint intercessione sua & pronunciando voculam potestate plenam, *Veto*, dici vix potest. Cum vero neque Consules, summum Romanorum

B 2

impe-

(ee) Lib. I. cap. XXVII. (ff) Libr. I. Controuersiarum, Controu. II. (gg) Lib. I. Electorum, cap. XXII. (hh) Controvers. VI. Libr. Controv. VIII.

imperium, neque alii magistratus vim Tribunorum, nullis limitibus circumscriptam, infringere saepius possent, virgo tamen Vestalis quaedam id effecit. Patet hoc e *Suetonio*, qui hanc historiam his delineavit verbis (ii): *Virgo Vestalis, (e gente Claudia orta,) fratrem iniussu populi triumphantem, adscenso simul curru, usque in Capitolium profecuta est, ne vetare, aut intercedere fas cuiquam Tribunorum esset.* Differunt quidem a *Suetonio Cicero* & *Valerius Maximus*, & Claudiam patrem, non fratrem, comitatam esse aiunt: attamen tota historia propterea in dubium vocari non potest. Interim utriusque verba hic adponere lubet. Et *Cicero* quidem fatur (kk); *non virgo ista Vestalis Claudia, quae, patrem complexa, triumphantem ab inimico Tribuno plebis de curru detrahi passa non est?* *Valerius Maximus* hoc Claudiae factum magis extollit laudibus, haec memoriae prodens (ll): *Quae (Claudia Vestalis virgo) cum patrem suum triumphantem e curru violenta Tribuni plebis manu detrahi animaduertisset; mira celeritate utrisque se interponendo, amplissimam potestatem inimicitiiis accensam depulit. Igitur alterum triumphum pater in Capitolium, alterum filia in aedem Vestae duxit. Nec discerni potuit, utri plus laudis tribueretur, an cui victoria, an cui pietas comes aderat?*

§. 15.

Quam sacras Romani duxerint Vestales, ex aliis, iisque variis adparet factis. Quando vi morbi cogebantur templum Vestae relinquere, & ad cognatos suos se conferre, matronarum erat, eas fouere atque curare. *Plinium* audiamus hac de re nobis testimonium clarum perhibentem (mm): *Angit me Fanniae valetudo; contraxit hanc, dum adsidet Iuniae virgini Vestali, sponte priinum, est enim adfuit, deinde etiam ex auctoritate Pontificum. Nam Virgines, cum vi morbi a trio Vestae coguntur excedere, matronarum curae custodiaeque mandantur, quo munere Fannia dum sedulo fungitur, hoc discrim-*

(ii) in *Tiberio* cap. II. vide *Adnotationes Pitisci* ad hunc locum. (kk) in *Orat. pro Maximo Coelio* cap. XXXIV. (ll) *Lib. V. cap. IV. tit. 6.* (mm) *Lib. VII. Epist. XIX.*

discrimine implicata est. Ea, quae gloriae iis cedebant, memorat quoque *Plutarchus* his verbis (nn): *Si casu in quenquam inciderint, cum ad letum agitur, necari eum non licet: verum deierare virginem oportet, se non ultro, sed forte, non autem dedita opera & de industria obuiam factam.* Qui autem occurrerit, cum ipsae fere-
tro vehuntur, moritur.

§. 16.

Cum itaque Vestae Vestaliumque sanctitatis tanta fuerit opinio, mirum non est, quod ad eas confugerint variis calamitatibus pressi, quod preces earum ad leniendam Deorum hominumque iram adhibuerint, & quod ibi testamenta aliaque secreta reposuerint. Singula exemplis erunt stabilienda. *Ciceroni* inter oratores eminenti hic quoque primum locum tribuo. Iste, dum Roma pulsus erat, & invidiam multorum experiebatur, scribit suae uxori *Terentiae* (oo): *Ad me P. Valerius, homo officiosus, scripsit, id quod ego maximo cum fletu legi, quemadmodum a Vestae (scilicet, templo) ad tabulam Valeriam ducta esses. Hem mea lux, meum desiderium, unde opem petere solebant omnes, te nunc mea Terentia sic vexari, sic iacere in lacrynis & sordibus! idque fieri mea culpa, qui ceteros seruavi, ut nos periremus!* Quam firmo argumento, *Fonteiae* precibus & lacrimis ad liberandum iudicio eius fratrem hic oratorum princeps usus sit, supra (pp) iam iam adductum est. *Messalina* tanta, quanta vix vlla femina, libidine clara, quae nuptias cum *Silio*, viuo adhuc priore marito *Caesare Claudio*, contraxerat, cum iustam sibi poenam imminere videret, *Vibidiam virginum Vestalium vetustissimam* oravit, Pontificem Maximum adire, clementiam expetere. *Narcissus* vero *Caesaris* libertus *Messalinae* perniciem quam maxime intentus cum liberos eius amouisset, *Vibidiam* depellere nequiuit, quin multa cum inuidia flagitaret, ne indefensa coniux exitio daretur. Ergo auditurum principem, & fore diluendi criminis facultatem, respondit; iret interim virgo, & sacra capesseret (qq).
B 3 tam

(nn) in *Numa*. (oo) *Lib. XIV. Epist. ad Familiares Epist. II* (pp) §. 8. (qq) *C. Cornelius Tacitus* haec enarrat *Lib. XI. Annalium, cap. XXXII.*

tam Romae exercuerit Sylla potentiam, non est in obscuro. Quanto hic odio in Iulium Caesarem latus sit, *Suetonius* nos docet: idem vero dicit simul (rr) *Caesarem a Sylla per virgines Vestales, perque Mamercum Aemilium, & Aurelium Cottam, propinquos & adfines suos, veniam impetrasse.* Earum quoque operam adhibitam esse in pace expetenda, satis constat. Certe A. Vitellius Caesar, cum multorum civium odia in eum arderent, *suasit Senatui, ut legatos cum virginibus Vestalibus mitterent, pacem, aut certe tempus ad consulandum petituros, teste Suetonio (ss).* Variam vero horum legatorum sortem depingit *Tacitus*, & cum reliqui legati partim vulnere, partim morte adfligerentur, Vestales tamen sua auctoritate fuisse tutas, his significat verbis (tt): *Obuiae fuere & virgines Vestales cum epistolis Vitellii ad Antonium scriptis: eximi supremo certamini unam diem postulabant; si moram interiecissent, facilius omnia conventura. Virgines cum honore dimissae.*

§. 17.

Quod testamenta apud Vestales quandoque fuerint adseruata, tribus Virorum maxima dignitate conspicuorum exemplis corrobaboro, Julii Caesaris, Augusti & Antonii. Duo priora suppeditat *Suetonius*, & quod quidem ad Iulium Caesarem, haec perhibet (uu): *Postulante ergo L. Pisone socero testamentum eius aperitur, recitaturque in Antonii domo, quod Idibus Septembribus proximis in Laticano suo fecerat, demandaueratque virgini Vestali Maximae. Testamentum Augusti depositum apud sex virgines Vestales, & eo e viuis erepto, prolatum esse, idem testatur Suetonius (xx), cum quo etiam conspirat Tacitus (yy).* De testamento autem Antonii, Augusto aduersi infestique, haec exponit *Plutarchus (zz): Titus & Plancus ad Caesarem (Augustum) transfugere, & Antonii testamentum, quod apud Vestales erat, docuere. Quod testamentum cum Caesar peteret, redere*

(rr) in Julio Caesare, cap. I. (ss) in A. Vitellio, cap. XVI. (tt) Historiarum Lib. III. cap. XXXI. (uu) in Julio Caesare, cap. LXXXIII. (xx) in Augusto, Cap. CII. (yy) Lib. I, Annal. cap. VIII. (zz) in Vita Antonii.

derē quidem virgines noluerunt, sed facultatem fecerunt, ut per se ipsum adsumeret; quo nimirum neque fidei Vestalium, neque auctoritati Augusti aliquid detraheretur.

§. 18.

Varia adhuc restant Vestalibus admodum gloriosa; sed ea, quam breuissimis potero, absoluam. Augustus de Romana ciuitate optime meritus, spectandi confusissimum ac solutissimum morem corrigens ordinansque, feminis ne gladiatores quidem, quos promiscue spectari solenne olim erat, nisi ex superiore loco spectare concessit. Solis virginibus Vestalibus locum in theatro separatim, & contra Praetoris tribunal, dedit (aaa). Augustum Nero imitatus est, & ad Athletarum spectaculum inuitauit & virgines Vestales, quia Olympiae quoque Cereris sacerdotibus spectare conceditur (bbb). Vestalibus vero haec ob sacerdotii maiestatem concessa esse, facillimum est probatu.

§. 19.

Precibus suis Vestales seruos fugam parantes retraxisse, hac ratione Plinius commemorat (ccc): Vestales nostras hodie credimus nondum egressa Vrbe mancipia fugitiua retinere in loco, precatione. Num vero haec, quae Plinius adferit, fidem mereantur, & num sub precatione preces cum voto pio connexas, imprecationesue intellegat, haec iamiam neququam inquirimus.

§. 20.

Ita, quae exhibuimus, gloriae Vestalium inferuierunt haud contemnendae. Sed num de iis, quae restant, idem sit pronuntiandum, dubitari merito potest. Vittas insigne fuisse Vestalium, aliqui sibi persuadent (ddd): sed cuilibet notum est, omnes sacerdotes vittas gestasse, quin imo hostias immolandas vittis fuisse reuinctas. Idem dicendum erit de Inscriptionibus & Statuis in honorem Vestalium erectis, quas legas, si lubet, in *Raphaëlis Volaterrani Commentario* de

(aaa) teste Suetonio in Augusto, cap. XLIV. (bbb) uti scribit idem Suetonius in Nerone, cap. XII. (ccc) Lib. XXVIII. Hist. Nat. cap. II. (ddd) vide hac de re Andreae Cirino Librum de Vrbe Roma, cap. XVII. qui liber insertus est, Tom. II. Thesauri Antiquitatum Romanarum Alberti Henrici de Sallengre.

PK 1466 X 337 2048



de Magistratibus & Sacerdotiis Romanorum (eee). Non quidem nego, haec omnia fuisse non vltima Vestalium ornamenta; sed eas ista habuisse cum aliis communia, quilibet fatebitur. Quod vero quidam dicant, has virgines stupri conuictas ideo viuas defossas esse, vt ipsae sua sponte mortem obiisse, & vi externa minime trucidatae viderentur, hoc ridiculum & honorem minus adpetendum esse censeo. Hinc de hac earum poena penitus taceo, quoniam ad scopum meum neutiquam pertinet. Id potius nunc tractandum suscipio, quod me ad haec conscribenda impulit.

TV nimirum, FRATER, quem amore veneror minus fucato, mihi nunc es compellendus. Dei & Patronorum pie Colendorum prouida cura contigit, vt munus sacrum Francohusae obeundum TIBI ante aliquod temporis spatium demandaretur. Omnes, qui TE amant, hoc facto gaudere, facile credes: credes quoque, me in horum numero neutiquam fore vltimum. Sed vt eo certius de amore meo sis persuasus, publicum adfectus in TE mei erigere volui ac debui monumentum. Publica quoque vota pro TVA salute hic nuncupo. Vides, quae praefaminis loco de dignitate Vestalium attruli. Si fictae Deae sacerdotes tantam reportarunt gloriam; isti sane, qui seruitio summi Numinis eiusque sacris propagandis se totos addicunt, multo maiorem, absque dubio, merentur honorem. Hinc vt TV quoque eo, quem sibi expetunt omnes honesti fideique Dei ministri, fruaris honore, & quod primo erat optandum, Dei summi gloriam honoremque semper augeas, animitus precor. Quando ignis Vestae casti quodam exstinguebatur, non alia flamma, quam solis radiis, eum accendi, fas erat. Quam saepe amor Dei intemeratus & sincera hominum pietas in animis mortalium exstinguatur, quilibet cognoscit. Hinc opto, ut auditorum TVORVM mentes salubribus doctrinis & diuinis oraculis haustis impleas, & amorem Dei ardentem in iis inflammes. Verbo: Viuas semper ex omni parte, siue animum siue corpus spectes, beatus. Sic semper TVA incolumitate gaudebo. Sic semper TVA fortuna me quoque tanget, praecipue si comperero, TE quoque meo, quicumque is demum sit, statu tangi, & eo, quo huc usque solitus es, amore erga me ferri integerrimo. Vale!

(eee) exhibetur hic liber in Thesauro Antiquitatum Romanarum Alberti Henrici de Sallengre, Tom. III, p. 945. seqq.

Inches
Centimetres

Farbkarte #13

B.I.G.



II c
1466

DE
TE VESTALIVM
DISSERIT

ET SIMVL

MINO

NIEL GOTT-

LOB

LLERO

LI SVO PERDILECTO

ATE MVNERIS SACRI

SAE NVPER IPSI DEMANDATI

GRATVLATVR

TRAVGOTT MVLLERVS,

S. THEOL. STVDIOSVS,

SIS CALENDIS JVNII A. MDCCXXVII

